

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

INFORMACIJA

**o izmjenama Bilateralnog sporazuma između Crne Gore i Albanije, koji se
odnosi na IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija
2014–2020, s predlogom Sporazuma**

Podgorica, maj 2019. godine

Uvod

Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Albanije za period 2014-2020 odobren je Implementacionom odlukom Komisije C(2014) 9352 od 10. decembra 2014. godine. Usvojeni Program predstavlja strategiju prekogranične saradnje za pogranično područje i utvrđuje, između ostalog, popis prihvatljivih geografskih područja, kontekst prihvatljivog područja, tematske prioritete Programa i indikativna budžetska izdvajanja za period od sedam godina.

Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Albanije realizuje se u sklopu Instrumenta pretpristupne podrške (IPA II), koji podržava prekograničnu saradnju sa ciljem promovisanja dobrosusjedskih odnosa, unapređujući integraciju u Uniju i promovišući društveno-ekonomski razvoj. Opšti cilj ovog prekograničnog programa je promovisanje/jačanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja pograničnih regija, kroz valorizaciju njihovog turističkog potencijala, ekološki održiv i društveno inkluzivni ekonomski razvoj, uvažavajući njihovo zajedničko kulturno i prirodno nasljeđe. Program obuhvata sljedeće tematske prioritete (TP):

- TP1: Promocija turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- TP2: Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, sprečavanje i upravljanje rizicima;
- TP3: Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage i socijalna i kulturna inkluzija s obje strane granice;
- TP4: Tehnička podrška.

Ukupan budžet Programa iznosi 13,79 miliona eura i do sada je, u okviru prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga, ugovoreno 8 projekata ukupnog iznosa 3,2 miliona eura.

Pravni okvir za sprovođenje je utvrđen sljedećim propisima:

- Zakon o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Crne Gore i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA II) (Sl. list CG br. 5/2015);
- Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 231/2014 od 11. marta 2014. godine o uspostavljanju Instrumenta pretpristupne podrške (IPA II);
- Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 236/2014 od 11. marta 2014. godine o opštim pravilima i procedurama za sprovođenje instrumenata Unije za finansiranje eksternih akcija;
- Implementaciona odluka komisije EU br. 447/2014 od 2. maja 2014. godine o posebnim pravilima za sprovođenje Regulative o Ipi II.

Izmjene Bilateralnog sporazuma

Imajući u vidu dva zasebna okvirna sporazuma, na jednoj strani sporazum zaključen između Crne Gore i Evropske komisije koji je stupio na snagu 4. juna 2015. godine, a na drugoj sporazum između Republike Albanije i Evropske komisije koji je stupio na snagu 9. aprila 2015. godine, kojima su utvrđeni aranžmani za sprovođenje Instrumenta pretprijetne podrške (IPA II), te Implementacionu regulativu Komisije (EU) br. 447/2014 od 2. maja 2014. godine o posebnim pravilima za sprovođenje Regulative Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 231/2014 o uspostavljanju IPA II, Crna Gora i Albanija potpisale su Bilateralni sporazum koji se odnosi na Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020, koji je stupio na snagu 1. novembra 2016. godine.

Bilateralni sporazum uređuje odnose između Crne Gore i Albanije i utvrđuje njihove uloge i odgovornosti u pogledu upravljanja i sprovođenja Programa u slučaju indirektnog upravljanja, u skladu s članovima 69 i 73(1) Okvirnog sporazuma.

U cilju nastavka sprovođenja ovog Programa, neophodno je da strane potpišu izmijenjeni Bilateralni sporazum zbog nastalih institucionalnih promjena u zemljama učesnicama, promjene u sastavu Operativne strukture u Albaniji, kao i određenih pravno-tehničkih korekcija u samom tekstu dokumenta. Naime, u objema državama koje učestvuju u sprovođenju Programa nastupile su promjene u organizaciji institucija u kojima se nalaze tijela operativnih struktura. U Crnoj Gori je osnovana Kancelarija za evropske integracije, koja je preuzela nadležnosti nekadašnjeg Ministarstva evropskih poslova, dok je u Albaniji osnovano Ministarstvo za Evropu i vanjske poslove, koje je preuzelo nadležnosti ranijeg Ministarstva za evropske integracije. Takođe, u cilju efikasnijeg funkcionisanja i bolje koordinacije dužnosti i obaveza u Operativnoj strukturi Albanije, predviđeno je da Ministarstvo za Evropu i vanjske poslove obavlja funkciju Tijela za prekograničnu saradnju, dok je Kontrolno tijelo smješteno u Ministarstvu finansija.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

1. Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj _____ 2019. godine, razmotrila je i usvojila Informaciju o izmjenama Bilateralnog sporazuma između Crne Gore i Albanije, koji se odnosi na IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014–2020, s predlogom Sporazuma.
2. Vlada je prihvatila predloženi izmijenjeni Bilateralni sporazum između Crne Gore i Albanije, koji se odnosi na IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014–2020.
3. Ovlašćuje se zamjenica glavnog pregovarača – nacionalna IPA koordinatorka Ivana Glišević Đurović da, u ime Vlade Crne Gore, potpiše izmijenjeni Bilateralni sporazum između Crne Gore i Albanije koji se odnosi na IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014–2020.

IMAJUĆI U VIDU:

- (1) Opšta pravila i procedure za sprovođenje instrumenata Evropske unije za finansiranje eksternih akcija utvrđeni su Regulativom (EU) br. 236/2014 od 11. marta 2014. godine.
- (2) Instrument pretpristupne podrške II (IPA II) uspostavljen je Regulativom (EU) br. 231/2014, 11. marta 2014. godine.
- (3) Dopunska pravila koja uređuju sprovođenje Ipe II predviđena su Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) br. 447/2014 od 2. maja 2014.
- (4) Okvirni sporazum između Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Unije u Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA II) (u daljem tekstu: Okvirni sporazum Crne Gore) zaključen je 26. februara 2015. i stupio na snagu 4. juna 2015.
- (5) Okvirni sporazum između Albanije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Unije u Albaniji u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA II) (u daljem tekstu "Okvirni sporazum Albanije") potpisan je 27. februara 2015. godine i stupio na snagu 9. aprila 2015.
- (6) Programski dokument koji definiše pravila sprovođenja programa prekogranične saradnje između Crne Gore i Albanije u okviru Ipe II za 2014-2020 (u daljem tekstu: Program) odobren je od strane Komisije 10. decembra 2014. putem Sprovedbene odluke Komisije C(2014) 9352.
- (7) Godišnja sredstva predviđena za sprovođenje Programa, koja ne uključuju i sredstva predviđena za prioritet tehničke podrške, Komisija opredjeljuje putem svojih Sprovedbenih odluka, pri čemu je odgovarajući iznos iz budžetske 2014. godine već opredijeljen putem Sprovedbene odluke C(2014)9352, i na isti način će odgovarajući iznosi biti opredijeljeni i za ostale programske godine.
- (8) Za iznos sredstava koji Komisija opredjeljuje za svaku programsku godinu, a koja ne uključuju i sredstva predviđena za prioritet tehničke podrške, zaključuje se jedinstveni trilateralni Finansijski sporazum između Crne Gore i Albanije, s jedne strane i Komisije, sa druge strane, što ukupno čini sedam finansijskih sporazuma tokom trajanja programa. Sporazumom je predviđeno jedno Ugovorno tijelo na nivou Programa, koje je smješteno u Crnoj Gori.
- (9) U skladu sa članom 7 Okvirnih sporazuma (u daljem tekstu: Okvirni sporazumi), standardni model za sprovođenje Programa, ne uključujući i prioritet tehničke podrške, jeste indirektno upravljanje, kako će biti naznačeno za svaku godišnju alokaciju u odgovarajućoj Sprovedbenoj odluci Komisije i potvrđeno za svaku godišnju alokaciju zaključivanjem odgovarajućeg Finansijskog sporazuma, kojim Komisija Crnoj Gori povjerava zadatke izvršenja budžeta.
- (10) Članom 69 Okvirnih sporazuma predviđena je zakonska obaveza Crne Gore, s jedne strane i Albanije, s druge strane da zaključe Bilateralni sporazum koji uređuje njihove međusobne odnose i obaveze u okviru Programa koji se sprovodi u indirektnom upravljanju. Isti član definiše i osnovne informacije koje takav Sporazum treba da sadrži.
- (11) Nadležnosti IPA tijela koja čine Operativnu strukturu u Crnoj Gori definisane su važećom Uredbom o organizaciji indirektnog upravljanja sprovođenja finansijske pomoći Evropske unije u okviru

Instrumenta pretpristupne podrške Evropske unije (IPA II). Nadležnosti IPA tijela koja čine Operativnu strukturu Albanije definisane su Operativnim sporazumom između šefa Operativne strukture Albanije, CBC tijela i Kontrolnog tijela (CFCU).

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

ODJELJAK I OPŠTE ODREDBE

Član 1 Tumačenje

- (1) Ukoliko drugdje nije izričito navedeno drugačije, svi izrazi upotrijebljeni u ovom Sporazumu imaju značenje koje je definisano Okvirnim sporazumima, prije svega u dijelu koji se odnosi na značenje izraza, koji su definisani u članovima 1, 3 i 64 Okvirnih sporazuma.
- (2) Ukoliko drugdje nije izričito navedeno drugačije, svako upućivanje na Sporazum, zakonodavstvo i ostala relevantna dokumenta tumači se kao upućivanje na ovaj Sporazum, zakonodavstvo i preostala dokumenta, uključujući i njihove neophodne izmjene, dopune ili zamjene.
- (3) Naslovi u ovom Sporazumu nemaju pravno značenje i ne utiču na njegovo tumačenje.

Član 2 Djelimično nevaženje i nenamjerne praznine

Ukoliko pojedinačne odredbe ovog Sporazuma prestanu da važe ili Sporazum sadrži nenamjerne praznine, to neće uticati na važenje preostalih odredbi Sporazuma. Strane ugovornice će svaku nevažeću odredbu zamijeniti važećom ili tumačenjem koje je najbliže svrsi i namjeni nevažeće odredbe. Strane ugovornice će svaku nenamjernu prazninu popuniti odredbom ili tumačenjem koje je najpribližnije svrsi i namjeni ovog Sporazuma u skladu s Okvirnim sporazumima, Programskim dokumentom i relevantnim finansijskim sporazumima. Ukoliko postoji izvjesna neusaglašenost ili suprotnost između značenja odredbi ovog Sporazuma, s jedne strane i odredbi Okvirnog sporazuma, s druge strane, odredbe Okvirnog sporazuma imaju prednost.

Član 3 Svrha i domen primjene

- (1) Ovaj Sporazum uređuje odnose između Crne Gore i Albanije i utvrđuje njihove funkcije i odgovornosti u procesu upravljanja Programom i njegovog sprovođenja kroz indirektno upravljanje, u skladu sa članovima 73 stav 1 i 7 stav b Okvirnih sporazuma. Ovaj Sporazum se ne primjenjuje na prioritet tehničke podrške, budući da se isti sprovodi kroz direktno upravljanje.
- (2) Sporazum je izrađen u skladu s odredbama člana 69 Okvirnih sporazuma, koji definiše neophodne informacije koje Sporazum treba da sadrži.
- (3) Odredbe ovog Sporazuma pojašnjavaju ili dopunjavaju pravila utvrđena Okvirnim sporazumima, Programskim dokumentom i odgovarajućim Finansijskim sporazumima, tako da ih ne poništavaju niti zamjenjuju. Procedure predviđene ovim Sporazumom, Okvirnim sporazumima, Programskim dokumentom i odgovarajućim Finansijskim sporazumima se stoga primjenjuju u cjelosti i istovremeno.
- (4) Odredbe ovog Sporazuma dopunjavaju se sljedećim dokumentima: Priručnikom o procedurama koji se primjenjuje u Crnoj Gori, Programskim procedurama koje se primjenjuju na programskom nivou i čije odredbe obavezuju nadležna tijela u Crnoj Gori i Albaniji, odgovarajućim podzakonskim aktima i međuinstitucionalnim sporazumima između nadležnih organa koji učestvuju u sprovođenju Programa.
- (5) Nacionalni službenik za ovjeravanje, u konsultacijama sa nadležnim tijelima Programa, razmatra i odobrava vrstu, prikladnost i pravilnu primjenu Programskih procedura koje se odnose na proces sprovođenja Programa.

ODJELJAK II STRUKTURE PROGRAMA I NJIHOVE DUŽNOSTI

Član 4 Strukture i nadležna tijela Programa

- (1) Strukture koje učestvuju u sprovođenju programa i nadležna tijela definisani su članom 74 Okvirnih sporazuma, i shodno tome uključuju nacionalne koordinate za Ipu obje zemlje; nacionalnog službenika za ovjeravanje i Upravljačku strukturu u Crnoj Gori, Operativnu strukturu Crne Gore, koja uključuje Ugovorno tijelo i CBC tijelo, i Operativnu strukturu Albanije, koja uključuje Kontrolno tijelo i CBC tijelo, Revizorsko tijelo, uz podršku Grupe revizora koju čine predstavnici obje države, Zajednički odbor za nadgledanje i Zajednički tehnički sekretarijat.
- (2) Vlada Crne Gore je dužna da imenuje nacionalnog koordinatora za Ipu u Crnoj Gori (u daljem tekstu: NIPAK), nacionalnog službenika za ovjeravanje, šefa crnogorske Operativne strukture, šefa CBC tijela i šefa Ugovornog tijela/CFCU, i osniva posebna tijela koja čine Upravljačku strukturu, odnosno predstavljaju tijela Operativne strukture u Crnoj Gori.
- (3) Vlada Albanije imenuje nacionalnog koordinatora za Ipu u Albaniji, šefa albanske Operativne strukture, šefa CBC tijela i šefa Kontrolnog tijela, i osniva posebna tijela koja preuzimaju ulogu tijela Operativne strukture Albanije.
- (4) Način imenovanja i uspostavljanja nadležnih tijela definisan je nacionalnim zakonodavstvom. Vlada Crne Gore i Vlada Albanije nadalje se obavezuju da će redovno sprovoditi proceduru imenovanja lica, odnosno osnivanja tijela, i da će pravovremeno razmjenjivati informacije o svim nastalim promjenama.
- (5) Međuinstitucionalni sporazumi zaključuju se na nivou države učesnice, između šefova tijela koja su nadležna za proces sprovođenja Programa. U konkretnom slučaju, međuinstitucionalni sporazumi u Crnoj Gori zaključuju se između nacionalnog službenika za ovjeravanje, nacionalnog IPA koordinatora za Crnu Goru i šefa Operativne strukture u Crnoj Gori, odnosno između šefa Operativne strukture i tijela koja čine Operativnu strukturu, dok se u Albaniji takav sporazum zaključuje između šefa Operativne strukture i tijela koja čine Operativnu strukturu Albanije. Predmetni sporazumi ni u kom slučaju ne poništavaju niti zamjenjuju odredbe ovog Bilateralnog sporazuma; u slučaju izvesne neusaglašenosti između pomenutih sporazuma i Bilateralnog sporazuma, odredbe Bilateralnog sporazuma imaju prednost.
- (6) Način uspostavljanja tijela iz ovog Odjeljka i njihovo funkcionisanje predstavlja predmet sistemskih provjera. Pravila za sprovođenje ovih provjera bliže se definišu Programskim procedurama.

Član 5 Nacionalni koordinatori za Ipu

Za potrebe Programa, u Crnoj Gori se imenuje nacionalni IPA koordinator za Crnu Goru, koji obavlja dužnosti definisane članovima 10, 11 i 75 Okvirnog sporazuma za Crnu Goru i klauzulom 1 njegovog Aneksa A. U Albaniji se takođe imenuje nacionalni IPA koordinator, u skladu sa članovima 10, 11 i 74 i 75 i klauzulom 1 Aneksa A Okvirnog sporazuma za Albaniju.

Član 6 Nacionalni službenik za ovjeravanje i Upravljačka struktura

- (1) Za potrebe Programa imenuje se Nacionalni službenik za ovjeravanje, koji obavlja dužnosti definisane članovima 10 i 11 i klauzulom 2 Aneksa A Okvirnog sporazuma Crne Gore. Nacionalni službenik za ovjeravanje najprije preuzima odgovornost za 1) finansijsko upravljanje sredstvima koja su opredijeljena za Program i 2) uspostavljanje i održavanje djelotvornog sistema upravljanja i kontrole na nivou Programa, u skladu s članovima 13 i 14 i Aneksom B Okvirnog sporazuma Crne Gore.
- (2) U skladu s članom 10 stav 2 crnogorskog Okvirnog sporazuma, Upravljačku strukturu Programa čine Nacionalni fond i Kancelarija za podršku Nacionalnom službeniku za ovjeravanje; oba tijela se nalaze u sastavu Ministarstva finansija Crne Gore i odgovaraju Nacionalnom službeniku za ovjeravanje. Uspostavljanje predmetnih tijela i njihove dužnosti u okviru Programa definisani su članovima 10 i 11 Okvirnog sporazuma za Crnu Goru, kao i klauzulom 3 njegovog Aneksa A. Nacionalni fond preuzima dužnosti koje se odnose na finansijsko upravljanje, dok Kancelarija za podršku NAO izvršava dužnosti koje se odnose na sistem upravljanja i kontrole.

Član 7 Operativne strukture

- (1) Operativnu strukturu Crne Gore čine sljedeća tijela:
 1. Tijelo za prekograničnu saradnju (u daljem tekstu: CBC tijelo Crne Gore)
 2. Ugovorno tijelo.

Operativnom strukturom rukovodi šef crnogorske Operativne strukture (u daljem tekstu: HOS Crne Gore).

- (2) Operativnu strukturu Albanije čine sljedeća tijela:
 1. Tijelo za prekograničnu saradnju (u daljem tekstu: CBC tijelo Albanije) i
 2. Kontrolno tijelo.

Operativnom strukturom rukovodi šef albanske Operativne strukture (u daljem tekstu: HOS Albanije).

- (3) Institucije i lica koji čine Operativne strukture uspostavljaju se i imenuju tako da zajednički izvršavaju dužnosti predviđene Programom u skladu sa članovima 10, 11, 76 i klauzulom 4 Aneksa A Okvirnih sporazuma.
- (4) CBC tijela u Crnoj Gori i Albaniji zajedno preuzimaju odgovornost za izvršenje zadataka koji se odnose na programiranje, uključujući i sve izmjene i dopune Programskog dokumenta; upravljanje tehničkom podrškom u okviru Programa¹; aktivnosti implementacije na programskom nivou (u odnosu na ugovorni nivo), uključujući uspostavljanje i upravljanje Zajedničkim tehničkim sekretarijatom, koji pruža podršku Operativnoj strukturi; aktivnosti nadgledanja, evaluacije i izvještavanje na programskom nivou, uključujući i uspostavljanje Zajedničkog odbora za praćenje i organizaciju njegovog rada; dostupnost informacija o Programu, i njegovu javnost i vidljivost. CBC tijela nadalje stvaraju uslove za redovnu i nesmetanu komunikaciju između crnogorske i albanske Operativne strukture. Ugovorno tijelo vrši izbor operacija za finansiranje, zaključuje ugovore sa vodećim korisnicima,² vrši verifikacije i plaćanja, i dužno je da predmetne zadatke izvršava, bez obzira da li se potencijalni ili stvarni vodeći korisnici nalaze na teritoriji Crne Gore ili teritoriji Albanije. Za potrebe ovog Sporazuma, "operacija" označava projekat, ugovor, akciju ili grupu projekata koje je Ugovorno tijelo izabralo za finansiranje u okviru Programa, kako je definisano članom 64 stav (a) Okvirnog sporazuma. Ugovorno

¹ Modaliteti koji se primjenjuju na tehničku podršku nijesu bliže definisani u ovom Sporazumu, budući da se prioritet tehničke podrške Programa sprovodi pod direktnim upravljanjem, i stoga je prioritet tehničke podrške bliže uređen Sporazumom o partnerstvu.

² U smislu člana 71 stav 2 Okvirnih sporazuma

tijelo je dužno da, između ostalog, obezbijedi revizorski trag i računovodstvenu funkciju na nivou ugovora i isplata.

- (5) Kroz verifikacije operacija, albansko Kontrolno tijelo vrši kontrolu troškova koji su nastali po korisnike³ registrovane u Albaniji, prije svega njihovu zakonitost i regularnost, a u skladu sa važećim pravilima i procedurama. Kontrolno tijelo izdaje potvrdu o prihvatljivosti troškova i dostavlja je Ugovornom tijelu. U skladu sa procedurama koje se primjenjuju na nivou Programa, Kontrolno tijelo u ovom dijelu odgovara Ugovornom tijelu. Kontrolno tijelo je dužno da osigura dovoljno detaljan revizorski trag.

Član 8 Revizorsko tijelo i Grupa revizora

- (1) Sve obaveze predviđene Programom, Revizorsko tijelo vrši na način kako je predviđeno članovima 10, 11, 77 i klauzulom 5 Aneksa A Okvirnog sporazuma za Crnu Goru. U funkcionalnom i finansijskom smislu, Revizorsko tijelo uživa autonomiju u odnosu na sva druga tijela koja se pominju u Odjeljku II, izuzev u odnosu na Grupu revizora.
- (2) Revizorsko tijelo je dužno da vrši reviziju Programa. Budući da Revizorsko tijelo ima isključivu nadležnost za vršenje revizije na teritoriji Crne Gore i da nema ovlaštenje da neposredno vrši reviziju u drugoj državi, odnosno na teritoriji Albanije, u skladu sa članom 52 Sprovedbene regulative Evropske komisije i članom 77 stav 3 Okvirnog sporazuma Crne Gore, osniva se Grupa revizora.
- (3) U sastav Grupe revizora ulazi po jedan kvalifikovani član iz Crne Gore i Albanije, i njihove zamjene. Sredstva za troškove puta i smještaja za članove Grupe revizora, koji nastaju povodom sastanaka njenih članova ili postupka revizije, odvajaju se iz budžeta tehničke podrške Programa.
- (4) Revizorsko tijelo Crne Gore izrađuje Poslovnik Grupe revizora i usaglašava ga sa članovima Grupe.
- (5) Revizorsko tijelo rukovodi radom Grupe revizora. Svu dokumentaciju koja je navedena u klauzuli 5(3) Aneksa A Okvirnog sporazuma Revizorsko tijelo dostavlja nacionalnom koordinatorskom tijelu u Crnoj Gori i/ili nacionalnom službeniku za ovjeravanje i istovremeno je prosleđuje nacionalnom koordinatorskom tijelu u Albaniji.

Član 9 Zajednički odbor za nadgledanje

- (1) U skladu s članom 78 Okvirnih sporazuma, a najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu prvog finansijskog sporazuma, uspostavlja se Zajednički odbor za nadgledanje (ZON) na nivou Programa. ZON se sastaje najmanje dva puta godišnje, a njegovim radom predsjedava šef albanske Operativne strukture. Svaka zemlja učesnica u Programu ima pravo na jedan glas; odluke se donose jednoglasno. Države učesnice po potrebi razvijaju sopstvene interne procedure kojima se njihovi predstavnici rukovode kada donose odluke o pitanjima koja se razmatraju na sastancima Zajedničkog odbora za nadgledanje. U skladu sa članom 78 stav 3 Okvirnih sporazuma, Tijela za prekograničnu saradnju Crne Gore i Albanije u svojim državama određuju institucije koje imenuju članove ZON-a i njihove zamjene. Članovi ZON-a i njihove zamjene dužni su da potpišu Izjavu o nepristrasnosti i povjerljivosti.
- (2) Dužnosti Zajedničkog odbora za nadgledanje definisane su članom 78 stav 8 Okvirnih sporazuma. U ulozi Sektorskog odbora za nadgledanje, shodno članu 74 stav 2 i članu 78 stav 9 Okvirnih sporazuma, Zajednički odbor za nadgledanje dostavlja izvještaj IPA Nadglednom odboru u Crnoj Gori, dok se jedan primjerak izvještaja istovremeno upućuje nacionalnom koordinatorskom tijelu u Albaniji i razmatra se na IPA Nadglednom odboru Albanije.
- (3) CBC tijelo u Crnoj Gori izrađuje Poslovnik Zajedničkog odbora za nadgledanje, nakon čega ga usaglašava sa Tijelom za prekograničnu saradnju Albanije, tijelima koja čine Upravljačku strukturu, tijelima koja ulaze u sastav obje Operativne strukture i Komisijom. U aneksu Poslovnika nalazi se obrazac Izjave o nepristrasnosti i povjerljivosti, koju popunjavaju svi članovi Zajedničkog odbora za Nadgledanje, i čija odredba predviđa izuzeće iz procesa odlučivanja onih članova Odbora koji su u

³ U smislu člana 64(b) Okvirnih sporazuma

situaciji sukoba interesa, u skladu sa članom 17. U Poslovniku se navode dužnosti Zajedničkog odbora za nadgledanje, koje su predviđene članom 78 Okvirnog sporazuma:

1. utvrđivanje tematskih prioriteta, konkretnih ciljeva, ciljnih korisnika i konkretnog fokusa svakog poziva za dostavljanje prijedloga koji će odobriti Komisija;
2. pregled i davanje savjetodavnog mišljenja o spisku operacija odabranih kroz pozive za dostavljanje prijedloga prije donošenja odluke o dodjeli bespovratnih sredstava. Ugovorno tijelo donosi konačnu odluku o dodjeli bespovratnih sredstava;
3. razmatranje napretka u odnosu na postizanje konkretnih ciljeva, očekivane rezultate i ciljeve po tematskom prioritetu kao što je navedeno u programu prekogranične saradnje, na osnovu informacija koje dostavljaju Operativne strukture zemalja učesnica. Napredak se prati u odnosu na pokazatelje utvrđene u okviru određenog programa prekogranične saradnje;
4. analiziranje relevantnih nalaza i zaključaka, kao i prijedloga korektivnih mjera koje proizilaze iz provjera rađenih na licu mjesta, kao i nadgledanja i evaluacija ukoliko su iste rađene;
5. odobravanje prijedloga za revidiranje programa prekogranične saradnje. Kad je god potrebno, odbor može davati prijedloge za izmjenu programa prekogranične saradnje kao što je naznačeno u članu 68 Okvirnog sporazuma, kako bi obezbijedio postizanje ciljeva programa prekogranične saradnje i unaprijedio efikasnost, djelotvornost, uticaj i održivost pomoći koja se pruža u okviru Ipe II. Zajednički odbor za nadgledanje takođe može da daje preporuke za unapređenje procesa sprovođenja programa prekogranične saradnje;
6. pregled i odobravanje planova vidljivosti i komunikacije za program prekogranične saradnje;
7. pregled i odobravanje plana evaluacije iz člana 57 stav 2 Okvirnog sporazuma;
8. pregled i odobravanje godišnjih i završnih izvještaja o sprovođenju iz člana 80 Okvirnog sporazuma;
9. pregled i odobravanje godišnjeg plana rada Zajedničkog tehničkog sekretarijata.

Zajednički odbor za praćenje dostavlja izvještaj IPA Nadglednom odboru one države u kojoj se nalazi Ugovorno tijelo.

Zajednički odbor za praćenje usvaja Poslovnik na svom prvom sastanku.

Član 10 Zajednički tehnički sekretarijat

- (1) U skladu s članom 79 Okvirnih sporazuma, za ukupnu programsku teritoriju uspostavlja se Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS), sa glavnom kancelarijom u Podgorici, Crna Gora, i filijalom (kancelarijom) Antene u Skadru, Albanija. ZTS je dužan da pruža podršku Zajedničkom odboru za nadgledanje i Operativnim strukturama, prije svega u pogledu ostvarivanja pravog prekograničnog pristupa i kontakta sa potencijalnim podnosiocima projektnih predloga, korisnicima i operacijama koje su izabrane za finansiranje u okviru Programa.
- (2) Osnovne dužnosti Zajedničkog tehničkog sekretarijata definisane su članom 79 stav 6 Okvirnih sporazuma, i obuhvataju, između ostalog, pružanje podrške potencijalnim podnosiocima projektnih predloga i korisnicima, nadgledanje izabranih operacija, prikupljanje pouzdanih podataka na nivou operacija i njihovo objedinjavanje za potrebe Programa, po potrebi dostavljanje relevantnih informacija Operativnim strukturama (za Godišnje i Konačne izvještaje o sprovođenju Programa), kao i osmišljavanje i sprovođenje informativnih aktivnosti i aktivnosti koje se odnose na vidljivost programa, odnosno informisanje javnosti. Nadalje, kroz aktivnosti pružanja podrške i nadgledanja, Zajednički tehnički sekretarijat obezbjeđuje relevantne informacije Ugovornom tijelu, i u skladu sa opisom svojih dužnosti, ukazuje na potrebu za sprovođenjem korektivnih radnji u odnosu na određene operacije. Iscrpan spisak dužnosti ZTS-a i postupak njihovog izvršenja definisan je u Priručniku o procedurama koji je za potrebe ZTS-a izradila Operativna struktura Crne Gore, u saradnji s Operativnom strukturom

Albanije. Priručnik o procedurama za ZTS ni u kom slučaju ne poništava niti zamjenjuje odredbe ovog Sporazuma, u slučaju bilo kakvih odstupanja, prednost imaju odredbe ovog sporazuma.

- (3) Sredstva neophodna za rad Zajedničkog tehničkog sekretarijata izdvajaju se iz budžeta za tehničku podršku Programa, koja se sprovodi kroz direktno upravljanje; Operativna struktura upravlja ZTS-om i nadgleda njegov rad. Nacionalni IPA koordinatori dvije države zaključuju Sporazum o partnerstvu kojim su jasno podijeljene dužnosti CBC tijela Crne Gore i CBC tijela Albanije u dijelu upravljanja i nadgledanja, kao i angažovanja kadra za rad u ZTS-u. U Sporazumu su naznačena i budžetska sredstva potrebna za aktivnosti upravljanja, kao i modaliteti za prenos sredstava.
- (4) Na osnovu informacija koje dostavljaju Zajednički tehnički sekretarijat i Tijelo za prekograničnu saradnju Albanije, i u skladu s članom 76 stav 3 tačka I Okvirnog sporazuma Crne Gore, Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore izrađuje plan rada za Zajednički tehnički sekretarijat za godinu N+1. U izradi Plana rada učestvuju i CBC Tijelo Albanije, kao i ostala tijela Operativnih struktura, a pripremljeni dokument podnosi se Zajedničkom odboru za nadgledanje na pregled i saglasnost.

ODJELJAK III USPOSTAVLJANJE SISTEMA UPRAVLJANJA I KONTROLE

Član 11 Zahtjev za povjeravanje zadataka sprovođenja budžeta

- (1) Komisija povjerava Crnoj Gori zadatke izvršenja budžeta za svaku godišnju Sprovedbenu odluku kojom se opredjeljuju sredstva za Program (u daljem tekstu: Povjeravanje zadataka); povjeravanje zadataka potvrđuje se potpisivanjem odgovarajućeg Finansijskog sporazuma, što omogućava sprovođenje Programa kroz indirektno upravljanje.
- (2) Nakon što Nacionalni službenik za ovjeravanje u Crnoj Gori utvrdi da Upravljačka struktura programa i Operativne strukture u Crnoj Gori i Albaniji ispunjavaju sve uslove predviđene članom 13 stav 2 Okvirnog sporazum Crne Gore, Komisiji podnosi zahtjev za povjeravanje budžetskih zadataka.
- (3) Kako bi se uvjerio da su uslovi iz prethodnog stava ispunjeni i da sistem funkcioniše na efektivan i djelotvoran način, Nacionalni službenik za ovjeravanje vrši potrebne verifikacije, koje između ostalog uključuju i razmatranje upitnika i/ili samoprocjena koje popunjavaju sva lica i tijela u Upravljačkoj strukturi Crne Gore i Operativnim strukturama Crne Gore i Albanije, analizu relevantne dokumentacije, uključujući i podzakonske akte, međuinstitucionalne sporazume i procedure, kao i obavljanje konsultacija/razgovora sa tijelima koja čine Upravljačku strukturu Crne Gore i Operativne strukture obje države. Uz potvrdu o ispunjavanju relevantnih uslova po potrebi se dostavlja i mišljenje eksternog revizora, koje se izdaje nezavisno od Upravljačke i Operativne strukture, dok Nacionalni službenik za ovjeravanje može da se osloni na nalaze iz relevantnih izvještaja interne kontrole (vidjeti član 29). Počev od drugog zahtjeva za povjeravanje budžetskih zadataka, potvrda o spremnosti se u najvećem dijelu oslanja na rezultate sličnih procedura za nadgledanje izvršenja već povjerenih zadataka sprovođenja budžeta, u skladu sa članom 12.

Član 12 Nadgledanje sistema upravljanja i kontrole

- (1) Nacionalni službenik za ovjeravanje prati da li Upravljačka struktura Programa i Operativne strukture obje države i dalje ispunjavaju zahtjeve predviđene članom 14 stav 1 Okvirnog sporazuma Crne Gore.
- (2) Nacionalni službenik za ovjeravanje izdaje Godišnju izjavu o upravljanju, koja se odnosi na prethodnu godinu, važi za cjelokupan Program i oslanja se na sve godišnje kontrole i provjere koje sprovode brojna tijela (NAO, Revizorsko tijelo, šefovi Operativnih struktura u Albaniji i Crnoj Gori, Ugovorno

tijelo, Kontrolno tijelo i Unutrašnja revizija). Dužnosti tijela, modaliteti i postupak sprovođenja kontrola, koje uključuju i systemske provjere i finansijske kontrole, bliže su definisani u Programskim procedurama. Postupak izdavanja Godišnje izjave o upravljanju definisan je u posljednjoj verziji Priručnika o procedurama, koja je odobrena od strane Nacionalnog službenika za ovjeravanje u Crnoj Gori. U okviru postupka izdavanja Godišnje izjave o upravljanju, šef Operativne strukture Albanije izdaje Godišnju garanciju o upravljanju za prethodnu godinu, na osnovu svojih uvjerenja, relevantnih informacija, sprovedenih kontrola i na osnovu Godišnjih garancija o upravljanju koje izdaju šef CBC tijela i šef Kontrolnog tijela. Šef Operativne strukture Albanije je dužan da sve Godišnje garancije o upravljanju dostavi šefu Operativne strukture Crne Gore, koji može zahtijevati i dodatna pojašnjenja i dopunsku dokumentaciju.

- (3) Izjavama o upravljanju koje podnosi Komisiji, Nacionalni službenik za ovjeravanje potvrđuje da i dalje postoje svi neophodni uslovi za povjeravanje zadataka za sprovođenje budžeta u skladu sa članom 59 stav 2 tačka Okvirnog sporazuma Crne Gore. Ukoliko se tokom systemskih provjera utvrdi da zahtjevi za povjeravanje zadataka nisu ispunjeni ili da su nastupile značajne promjene u sistemu upravljanja i kontrole, nacionalni službenik za ovjeravanje će o tome bez odlaganja obavijestiti Komisiju, i informacije će istovremeno proslijediti i nacionalnim koordinatorima za Ipu u Crnoj Gori i Albaniji, kao i Revizorskom tijelu. NAO nadalje prati proces sprovođenja neophodnih korektivnih mjera koje imaju za cilj zaštitu programskih sredstava i ponovno ispunjavanja zahtjeva koji predstavljaju preduslov za povjerevanje zadataka sprovođenja budžeta.

Član 13 Sredstva - kadrovi, radne prostorije, oprema i ostali uslovi za rad

- (1) Tijela koja čine Upravljačku strukturu i obje Operativne strukture dužna su da izvrše procjenu sredstava koja predstavljaju preduslov za obavljanje programskih aktivnosti za predstojeću godinu/predstojeće godine. Takvi preduslovi najprije se odnose na kadar, obuke, radne prostorije, opremu i ostala potrebna sredstva.
- (2) Za potrebe procjene iz stava 1 neophodno je sagledati analizu opterećenosti poslom i uzeti u obzir mogući sukob interesa na određenim pozicijama, i stepen osjetljivosti određenih radnih mjesta, kao i sva postojeća ili očekivana ograničenja u državnom budžetu. Ukoliko postoje odgovarajuće interne procedure koje su primjenjive na sveukupne aktivnosti tijela ili organizacije, treba ih slijediti u praksi. Ukoliko takve procedure ne postoje ili nisu prikladne u konkretnom slučaju, potrebno je izraditi Programske procedure kojima će biti definisani odgovarajući postupci i mehanizmi koji se primjenjuju na nivou programa.
- (3) Nakon izvršene procjene, rukovodioci tijela koja čine Upravljačku strukturu i obje Operativne strukture donose i sprovode relevantne odluke, uključujući i izmjenu sistematizacije, zapošljavanje novog kadra, organizovanje obuka, stvaranje boljih uslova za rad, itd. U situaciji kada su značajne pozicije upražnjene, rukovodioci su dužni da stvore uslove za izvršavanje predmetnih dužnosti, aktiviranjem mehanizma zamjene (*Substitution Policy*).

Član 14 Upravljanje rizicima

- (1) Tijela koja čine Upravljačku strukturu i obje Operativne strukture imaju odgovarajući sistem za upravljanje rizicima u procesu sprovođenja Programa u skladu s tačkom 2 Aneksa B Okvirnih sporazuma, i dužna su da formulišu odgovarajuće ciljeve koji omogućavaju dodjelu finansijskih sredstava.
- (2) Ukoliko su procedure za upravljanje rizicima, koje su uspostavljene u skladu s načelima unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru, primjenjive na nivou cijelog IPA tijela ili organa u čijem sastavu se tijelo nalazi, iste treba slijediti u procesu sprovođenja Programa; procedure za prepoznavanje, procjenu rizika i razvijanje korektivnih mjera detaljno su razrađene u Programskim procedurama.

- (3) Sva IPA tijela u okviru Operativnih struktura imaju svog službenika za rizike, koga imenuje nadležno službeno lice, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom; službenik za rizike koordinira aktivnostima koja se odnose na politiku upravljanja rizicima u okviru pojedinačnih IPA tijela.

Član 15 Nepravilnosti, uključujući i sumnje na nepravilnosti

- (1) Nacionalni službenik za ovjeravanje u Crnoj Gori donosi konačnu odluku o slučajevima sumnje na nepravilnosti, koja se zasniva na preliminarnoj procjeni koju sprovode nadležni organi u državi čije je lice državljanin/u kojoj je organizacija za koju se sumnja da je počinila nepravilnost registrovana.
- (2) Slučajevi u kojima postoji sumnja na nepravilnost u okviru programa, uključujući i sumnju na prevaru,⁴ prijavljuju se nadležnom organu zemlje čije je lice državljanin/u kojoj je registrovana organizacija za koju se sumnja da je počinila nepravilnost. Postupak upravljanja nepravilnostima detaljno je razrađen u Programskim procedurama.
- (3) Sva IPA tijela u okviru Operativnih struktura imaju svog službenika za izvještavanje o nepravilnostima, koga imenuje nadležno službeno lice, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom; službenik za izvještavanje o nepravilnostima prati proces sprovođenja aktivnosti koje su relevantne za sistem upravljanja nepravilnostima.
- (4) Nadležni organi dužni su da razmotre i izvrše procjenu slučajeva u kojima postoji sumnja na nepravilnosti, i da sprovedu propratne aktivnosti kada se potvrdi sumnja na nepravilnosti; propratne aktivnosti uključuju disciplinski postupak, povraćaj sredstava, u skladu s članom 27 stav 7, ili pokretanje parničnog postupka; ukoliko takva istraga ili propratne aktivnosti zahtijevaju preduzimanje aktivnosti koje su izvan nadležnosti određenog tijela, ono ih prosljeđuje nadležnom državnom organu.
- (5) Procedure koje se primjenjuju na nivou države u postupku istrage i realizacije propratnih aktivnosti za navodne ili potvrđene nepravilnosti i navodne prevare unutar zemlje imaju pravno obavezujuće dejstvo za sva tijela koji čine Operativnu strukturu u datoj zemlji, kao i Upravljačku strukturu u slučaju Crne Gore. Pravila za izvještavanje o nepravilnostima detaljno su razrađena u Programskim procedurama.
- (6) Kontrole koje se sprovode u cilju sprječavanja, identifikovanja i otklanjanja pojava nepravilnosti i prevara, u skladu sa članom 51 stav 1 Okvirnog sporazuma Crne Gore, čine sastavni dio provjera koje se sprovode na nivou operacija.
- (7) U Crnoj Gori, funkciju Službe za borbu protiv prevara, shodno članu 50 stav 2 Okvirnog sporazuma za Crnu Goru vrši Ministarstvo finansija, koje će istovremeno obezbijediti podršku Evropskoj kancelariji za borbu protiv finansijskih prevara (OLAF) u istražnom postupku, kako je predviđeno članom 50 stav 5. Kontakt osoba Evropske kancelarije za borbu protiv finansijskih prevara (OLAF) u Albaniji smještena je u Ministarstvu finansija Albanije – u Odsjeku za finansijsku inspekciju.

⁴ Termine „nepravilnost“ i „prevara“ treba razumjeti u smislu člana 51 stav 5 Okvirnih sporazuma

ODJELJAK IV IZMJENE PROGRAMSKOG DOKUMENTA I POSTUPAK SPROVOĐENJA PROGRAMA

Član 16 Izmjene Programa

- (1) Program koji je definisan programskim dokumentom, u izvjesnim slučajevima može se mijenjati i dopunjavati, uz poštovanje opštih pravila o programiranju koja su definisana članovima 66, 67 i 68 Okvirnih sporazuma.⁵ Razlozi za izmjene programskog dokumenta predviđeni su članom 17 stav 2, članom 68 stav 8 i članom 70 stav 3 pomenutih sporazuma.
- (2) Zahtjev za izmjenama programskog dokumenta podnose šefovi Operativnih struktura u Albaniji i Crnoj Gori ili Komisija. U prvom slučaju, odgovornost za dostavljanje obrazloženja za predmetni zahtjev i ukazivanje na koji način predložene izmjene mogu da utiču na ostvarivanje ciljeva programa i obavezu za njegovo revidiranje (član 68 stav 8 Okvirnog sporazuma) preuzima CBC tijelo na čiju inicijativu se zahtjev podnosi; kada se druga Operativna struktura saglasi sa predloženim izmjenama, šef Operativne strukture dostavlja relevantnu dokumentaciju Zajedničkom odboru za nadgledanje na pregled, komentare i odobrenje, nakon čega je nacionalni IPA koordinator podnosi Komisiji. U slučaju kada se Program mijenja na inicijativu Komisije, predložene izmjene se takođe podnose Zajedničkom odboru za nadgledanje na pregled, komentare i odobrenje.

Član 17 Izbor operacija

- (1) Operacije⁶ koje se finansiraju kroz Program prekogranične saradnje moraju da zadovolje kriterijume definisane u članu 70 stav 1 i članu 70 stav 4 Okvirnih sporazuma; proces selekcije po pravilu vrši Ugovorno tijelo kroz pozive za dostavljanje prijedloga projekata koji se odnose na cijelu programsku oblast, u skladu sa članom 70 stav 2 istih sporazuma.
- (2) Tematske prioritete, konkretne ciljeve, ciljne korisnike i poseban fokus svakog poziva definiše Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore, u saradnji sa Tijelom za prekograničnu saradnju Albanije, nakon čega šef Operativne strukture Crne Gore usaglašeni predlog dostavlja Zajedničkom odboru za nadgledanje, koji isti razmatra (u skladu s članom 78 stav 8 tačka a Okvirnih sporazuma), prije njegovog konačnog dostavljanje Komisiji na odobrenje.
- (3) Polazeći od usaglašenih tematskih prioriteta, konkretnih ciljeva, ciljnih korisnika i posebnog fokusa poziva, Ugovorno tijelo nadalje priprema i objavljuje poziv za dostavljanje prijedloga projekata, i upravlja ukupnim procesom (što uključuje postupak evaluacije, dodjelu bespovratnih sredstava i ugovaranje), u skladu s procedurama i standardnim dokumentima koje Komisija propisuje i objavljuje i koji se primjenjuju na ugovore o nabavkama i ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru eksternih akcija, koji su na snazi u vrijeme pokretanja predmetnog postupka (PRAG), uz obavezu poštovanja i svih dodatnih smjernica od strane Komisije.
- (4) Ugovorno tijelo je odgovorno za izradu relevantne dokumentacije u procesu pripreme za objavljivanje poziva (koja uključuje i vodič za podnosiocje predloga projekata i aplikacioni formular); uz učešće Tijela za prekograničnu saradnju Crne Gore i Albanije, koji dostavljaju sve potrebne informacije u vezi s tehničkim aspektima i konkretnim odredbama koje zbog same prirode Programa treba unijeti u smjernice za podnosiocje predloga projekata, aplikacione formulare i nacрте ugovora. Takve odredbe uključuju sljedeće elemente, koji ne čine iscrpan spisak:

⁵ Zaduženja zaposlenih i organa naznačenih u Odjeljku II kada je riječ o programiranju nijesu predviđena ovim Sporazumom, budući da je proces programiranja završen usvajanjem Programskog dokumenta od strane Komisije 10. decembra 2014.

⁶ U smislu člana 64 tačka a Okvirnih sporazuma

- Od podnosioca projektnih predloga zahtijeva se da u svoje predloge uključe definisane programske indikatore; Zajednički tehnički sekretarijat objedinjava informacije o svim indikatorima i time omogućava praćenje stepena njihove ostvarenosti na nivou Programa;
- Od vodećih korisnika se zahtijeva da (uz izvještaje koje dostavljaju Ugovornom tijelu sa zahtjevima za plaćanje) Zajedničkom tehničkom sekretarijatu redovno dostavljaju izvještaje o napretku;

Informacija o pravilima po kojima se od planiranih plaćanja odbija dio dospjelih iznosa, u slučaju da vodeći korisnik nije nadoknadio neopravdano isplaćene iznose kroz postupak povraćaja sredstava. CBC tijela Crne Gore i Albanije međusobno usaglašavaju dokumentaciju za objavu poziva. Ukoliko se program sprovodi kroz indirektno upravljanje, Ugovorno tijelo je dužno da prije objave poziva dokumentaciju dostavi Delegaciji Evropske unije na ex-ante odobrenje.

- (5) Nakon objave poziva za dostavljanje projektnih predloga, Ugovorno tijelo, uz podršku Sekretarijata i CBC tijela, preduzima aktivnosti informisanja javnosti o aktuelnom pozivu. Ugovorno tijelo je dužno i da pruža podršku potencijalnim podnosiocima predloga. Relevantne procedure bliže su definisane u Priručniku o procedurama za ZTS. Ugovorno tijelo odobrava sastav evaluacione komisije. Nadalje, ukoliko Ugovorno tijelo, nakon konsultacija sa CBC tijelom ocijeni da postoji potreba za angažovanjem nezavisnih ocjenitelja u procesu evaluacije projektnih predloga, može da pokrene proceduru njihovog angažovanja.
- (6) U skladu s članom 76 stav 4 tačka a Okvirnog sporazuma, rukovodilac Tijela za prekograničnu saradnju, nakon konsultacija sa šefovima Operativnih struktura Crne Gore i Albanije imenuje za evaluacioni odbor neparan broj članova koji imaju pravo glasa, i spisak dostavlja Ugovornom tijelu. Članovi Albanije koji imaju pravo glasa po pravilu uvijek broje za jednog člana više u odnosu na crnogorske predstavnike. Predsjedavajućeg i sekretara evaluacionog odbora imenuje Ugovorno tijelo. Prije samog imenovanja, utvrđuje se da li svi članovi s pravom i bez prava glasa 1) imaju odgovarajuće kvalifikacije (uključujući i poznavanje engleskog jezika i odgovarajuće stručno znanje i iskustvo, kako bi mogli da daju kvalifikovano mišljenje o dostavljenim prijavama), i 2) da li su na raspolaganju u vremenskim intervalima koji su predviđeni za rad evaluacionog odbora. Ugovorno tijelo daje konačno mišljenje na sastav evaluacionog odbora. U skladu sa članom 79 tačka a Okvirnog sporazuma, ZTS može, na zahtjev Ugovornog tijela, da pruža podršku radu evaluacionog odbora, u svojstvu sekretara i posmatrača.
- (7) U skladu sa članom 78 stav 8 tačka b Okvirnog sporazuma, Ugovorno tijelo dostavlja Zajedničkom odboru za nadgledanje preliminarni spisak operacija (tj. prije konačne odluke o dodjeli bespovratnih sredstava), na savjetodavno mišljenje. Svaki član Zajedničkog odbora za nadgledanje kod kojeg postoji sukob interesa u odnosu na određenu operaciju koja se nalazi na spisku, ne učestvuje u postupku odlučavanja o datoj operaciji; ova odredba je izričito navedena u Izjavi o nepristrasnosti i poverljivosti koju potpisuje svaki član Zajedničkog odbora za nadgledanje.
- (8) Na osnovu savjetodavnog mišljenja Zajedničkog odbora za nadgledanje, Ugovorno tijelo izrađuje konačan spisak izabranih operacija i donosi konačnu odluku o dodjeli bespovratnih sredstava. Nakon toga, zaključuje ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava sa vodećim korisnicima izabranih operacija.
- (9) Kako je predviđeno članom 70 stav 3 Okvirnog sporazuma, operacija može u izuzetnim slučajevima biti odabrana i izvan poziva za dostavljanje prijedloga projekata, pod uslovom da su takve operacije izričito navedene u samom Programu; relevantni modaliteti su definisani u odjeljku 5 Programskog dokumenta. Ukoliko Operativne strukture obje države utvrde da postoji odgovarajuća operacija, i ukoliko pribave saglasnost Zajedničkog odbora za nadgledanje, Program je nadalje potrebno izmijeniti i dopuniti, kako je previđeno članom 16. Nakon toga se zaključuje ugovor između Ugovornog tijela i vodećeg korisnika.

- (10) U slučaju kada Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori treba da sprovede ex ante kontrole svih koraka u postupku objavljivanja poziva i dodjele bespovratnih sredstava, u skladu s članom 50 stav 1 tačka a Okvirnog sporazuma između Crne Gore i Evropske komisije, i u skladu s odredbama Finansijskog sporazuma ili finansijskih sporazuma o finansiranju određenog poziva za dostavljanje projektnih prijedloga, Delegacija obavlja komunikaciju isključivo sa Ugovornim tijelom, koje joj dostavlja službenu dokumentaciju i od nje prima zvanične komentare. Ugovorno tijelo dostavlja sve relevantne informacije tijelima Upravljačke strukture i Operativne strukture obje zemlje, a oni pružaju podršku ukoliko je njihov doprinos neophodan prilikom dostavljanja odgovora na komentare Delegacije.

Član 18 Tehnička podrška

Tehnička podrška u okviru ovog Programa sprovodi se kroz direktno upravljanje, i s toga ona nije predmet ovog Sporazuma.

Za potrebe upravljanja prioritetom tehničke podrške u okviru IPA programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija, zaključuje se Sporazum o partnerstvu.

Član 19 Nabavke

U programima koji se sprovode u indirektnom upravljanju, tijela Upravljačke strukture ili Operativnih struktura, uključujući i Ugovorno tijelo, imaju mogućnost nabavke robe, usluga i radova kroz strateške projekte.

Nabavka robe, pružanje usluga i vršenje radova u okviru ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koji Ugovorno tijelo zaključuje sa vodećim korisnicima odabranih operacija vrši se u skladu s odredbama predmetnih ugovora.

Član 20 Sprovođenje operacija, poreske olakšice, mjerodavno pravo

- (1) Odabrane operacije korisnici sprovode u skladu s ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava; vodeći korisnici operacija preuzimaju punu odgovornost prema Ugovornom tijelu za pravilno upravljanje operacijama, što uključuje i dio koji se odnosi na finansijsko upravljanje. Kako bi procedure koje proizilaze iz ugovornih obaveza korisnicima bile razumljivije, Ugovorno tijelo, u okviru svakog poziva za dostavljanje projektnih prijedloga, izrađuje i objavljuje detaljna uputstva za korisnike. Podršku u izradi uputstva, Ugovornom tijelu pružaju Zajednički tehnički sekretarijat i Tijela za prekograničnu saradnju obje zemlje.
- (2) Troškovi nastali po osnovu ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za odabrane operacije oslobođaju se poreza, carinskih dažbina i drugih fiskalnih naknada, kako je definisano članom 28 Okvirnog sporazuma; ovo pravilo se primjenjuje na ukupan budžet operacija, uključujući i iznos kofinansiranja koji je obezbijedio korisnik. Takvo oslobađanje od poreza za sve troškove nastale u okviru Ipe II, predviđeno je relevantnom zakonskom odredbom i u Crnoj Gori i u Albaniji. Detaljne procedure kojima se utvrđuje način na koji se korisnici oslobađaju od pomenutih plaćanja izrađuju nadležni organi u Crnoj Gori i Albaniji. Ove procedure treba da budu sastavni dio Instrukcija koje su namijenjene korisnicima, bilo kao dio dokumenta ili njegov prilog, i objavljuju se na sajtu Ugovornog tijela i Kontrolnog tijela.
- (3) U skladu sa procedurama i važećim dokumentima za sprovođenje eksternih akcija koja propisuje i objavljuje Komisija,⁷ zakon Crne Gore primjenjuje se na sve ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava kroz koje se finansiraju operacije. Svi sporovi između Ugovornog tijela i vodećeg korisnika, koji može biti registrovan u Crnoj Gori ili Albaniji, rješavaju se pred nadležnim prvostepenim sudom u Crnoj Gori.

⁷ U skladu sa PRAG Priručnikom.

Član 21 Nadgledanje operacija

- (1) Dužnost nadgledanja operacija vrši Zajednički tehnički sekretarijat, na osnovu metode praćenja koje se zasniva na rezultatima (ROM) i izvještavanju o ispunjavanju zahtjeva koji se odnose na relevantnost, efikasnost, efektivnost, učinkovitost i održivost. ZTS primjenjuje metodu praćenja koje se zasniva na rezultatima, koja uključuje sljedeće: 1) analizu izvještaja koje vodeći korisnici podnose (uz izvještaje koje dostavljaju Ugovornom tijelu zajedno sa zahtjevima za plaćanje),⁸ i 2) fizičke posjete na licu mjesta, koje mogu biti upućene glavnim korisnicima, ostalim korisnicima, ili se sprovode na lokaciji na kojoj se sprovode aktivnosti. Tokom procesa sprovođenja operacije, ZTS je u obavezi da sprovodi posjete na licu mjesta najmanje dva puta godišnje. Priručnikom o procedurama za ZTS utvrđen je način sprovođenja posjeta, i detaljno su razrađene sve pojedinosti o samom postupku; način na koji se utvrđuje koje operacije treba posjetiti, kojim redoslijedom i u kojim intervalima (uključujući i analizu rizika ukoliko je to potrebno); da li će operacije pratiti jedan službenik, kako bi bilo moguće posjetiti sve korisnike i aktivnosti bez obzira na njihovu lokaciju ili mjesto implementacije, ili dva člana, pri čemu bi oba posjetila sve korisnike i aktivnosti u jednoj zemlji⁹; na koji način i kada podnositi izvještaje tijelima u jednoj ili obje Operativne strukture; prateće aktivnosti koje mogu biti predložene ili preduzete kao odgovor na nalaze dobijene tokom procesa nadgledanja; i sve obrasce koji će biti u upotrebi.
- (2) U određenim slučajevima (na primjer, kada je operacija od naročitog značaja ili se smatra rizičnom), jedno ili oba Tijela za prekograničnu saradnju mogu odlučiti da za potrebe nadgledanja posjete mjesto na kojem se sprovodi operacija. Opšte je pravilo da posjete korisnicima u Crnoj Gori i Albaniji obavlja Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore, odnosno Tijelo za prekograničnu saradnju Albanije; u oba slučaja, službenicima Tijela za prekograničnu saradnju koje sprovodi posjetu mogu se pridružiti službenici iz drugog Tijela za prekograničnu saradnju. Ukoliko važećim procedurama nisu predviđene takve aktivnosti nadgledanja jednog ili oba tijela za prekograničnu saradnju, službenici su dužni da se pridržavaju Priručnika o procedurama za ZTS mutatis mutandis.

Član 22 Provjere operacija i provjera troškova

- (1) U skladu s Klauzulom 4 (3)(b)(x) Aneksa A Okvirnih sporazuma, Ugovorno tijelo je nadležno za provjere upravljanja kojima se utvrđuje da su troškovi koji su nastali u okviru ugovora o bespovratnim sredstvima i prijavljeni od strane korisnika nastali na regularan i zakonit način.
- (2) U skladu sa procedurama i standardnim dokumentima koja propisuje i objavljuje Komisija za sprovođenje eksternih akcija, provjeru troškova koji su nastali kroz ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava može da obavlja Ugovorno tijelo ili eksterno tijelo ovlašćeno od strane Ugovornog tijela;¹⁰ ukoliko funkciju eksternog tijela vrši eksterna revizorska kuća, nju bira Ugovorno tijelo i daje saglasnost za njeno angažovanje.¹¹ Prve provjere operacije na nivou Programa obavljaju eksterni revizori, pri čemu se sredstva za troškove eksterne revizije izdvajaju iz budžeta operacija. Sljedeće provjere sprovodi Operativna struktura Crne Gore.
- (3) Eksterni revizori vrše provjere troškova na osnovu konačnih izvještaja koje vodeći partneri pripremaju i dostavljaju Ugovornom tijelu, uz zahtjeve za plaćanje. Ove provjere se odnose na administrativne, finansijske, tehničke i fizičke aspekte operacija na cjelokupnom Programskom području, i one se

⁸ Ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava zaključeni sa vodećim korisnicima sadrže posebnu odredbu koja se odnosi na obavezu izvještaja o praćenju operacija.

⁹ Ukoliko po dva službenika pojedinačne operacije nadgledaju, ZTS definiše na koji način službenici međusobno koordiniraju aktivnostima tako da operacije sagledaju u cjelosti, a ne kao dvije grupe korisnika i aktivnosti.

¹⁰ U skladu sa PRAG Priručnikom.

¹¹ U skladu sa PRAG Priručnikom.

organizuju i sprovode u skladu s odredbama ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, i u skladu sa procedurama i standardnom dokumentacijom koju propisuje i objavljuje Komisija za implementaciju eksternih akcija; revizori, između ostalog, provjeravaju da li se korisnici pridržavaju važećeg zakonodavstva (uključujući i državno zakonodavstvo), a njihove provjere uključuju i posjete na licu mjesta. Ugovorno tijelo će, za svaki pojedinačni ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava odobriti ili izabrati eksternog revizora koji će izvršiti takvu provjeru troškova.

- (4) Provjere upravljanja koje obavljaju Operativne strukture uključuju administrativne, finansijske, tehničke i fizičke aspekte operacije, i utvrđuju da li se važeće zakonodavstvo (uključujući i nacionalno zakonodavstvo) primjenjuje na nivou Programa, ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava ili drugih relevantnih odredbi; isporuke robe i usluga, i prihvatljivosti nastalih troškova koji su prijavljeni Ugovornom tijelu. Provjere upravljanja uključuju provjeru ukupne (100%) prateće dokumentacije koja se odnosi na ugovorne obaveze ili plaćanja koja je Ugovorno tijelo izvršilo prema vodećim korisnicima ili su dospjela za plaćanje. Ovaj paket dokumentacije obuhvata sva dokumenta koja su vodeći korisnici dostavili Ugovornom tijelu uz zahtjeve za plaćanje, uključujući međuzvještaje (Interim Reports) i završne narativne izvještaje, finansijske međuzvještaje i završne izvještaje, izvještaje o napretku i izvještaje izrađene nakon izvršene verifikacije troškova. ZTS provjerava narativni dio međuzvještaja i završnog izvještaja i svoje mišljenje o izvještajima dostavlja Ugovornom tijelu, i istovremeno ga prosleđuje i CBC tijelima Programa i Kontrolnom tijelu. Provjere uključuju i planirane ili ad hoc provjere na licu mjesta koje sprovode predstavnici Operativne strukture. Ugovorno tijelo je dužno da pregleda dokumentaciju i sprovodi posjete na licu mjesta. Kontrolno tijelo dostavlja Ugovornom tijelu potvrde o prihvatljivosti troškova i daje obrazloženje u slučaju neprihvatljivosti određenih troškova.
- (5) U procesu provjere operacija, Kontrolno tijelo je dužno da pruža podršku Ugovornom tijelu Crne Gore i da vrši provjeru troškova koji su nastali na teritoriji Albanije, kako je predviđeno Klauzulom 4(3)(b)(x) Aneksa A Okvirnog sporazuma. Kontrolno tijelo je takođe dužno da osigura odgovarajući revizorski trag. Proces provjere troškova s obje strane granice vrši se u skladu sa procedurama koje uspostavlja Ugovorno tijelo, u saradnji s Kontrolnim tijelom. Proces provjere, odnosno detaljne kontrolne aktivnosti koje se odnose na program prekogranične saradnje Crna Gora-Albanija bliže su definisani u Programskim procedurama/Smjernicama za kontrolne aktivnosti. Ugovorno tijelo redovno vrši provjere sistema upravljanja u Kontrolnom tijelu, odnosno sprovodi provjere operacija.
- (6) Način organizacije i sprovođenje provjera sistema upravljanja, koji važe za obje Operativne strukture bliže se definišu Programskim procedurama. Izvjesne odredbe koje se primjenjuju na Ugovorno tijelo propisane su Priručnikom o procedurama, tačnije posljednjom verzijom dokumenta, koju je odobrio nacionalni službenik za ovjeravanje.

Član 23 Informisanje, javnost i vidljivost

- (1) U skladu s članom 24 i članom 76 stav 3 tačka k Okvirnog sporazuma, Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore priprema plan komunikacije i vidljivosti (ili drugi odgovarajući dokument) koji se primjenjuje na cjelokupan sedmogodišnji Program i odnosi se na ukupno programsko područje. Dokument se izrađuje u saradnji sa Tijelom za prekograničnu saradnju Albanije i Zajedničkim tehničkim sekretarijatom. Nakon što Tijelo za prekograničnu saradnju i Ugovorno tijelo usaglase sadržaj dokumenta, rukovodilac Operativne strukture ga dostavlja Zajedničkom odboru za nadgledanje, koji ga razmatra, dostavlja komentare i na kraju odobrava; nakon čega dokument odobrava Komisija, kako je propisano članom 24 stav 1 Okvirnog sporazuma.
- (2) Plan komunikacija i vidljivosti izrađuje se u skladu sa načelom transparentnosti, koje je predviđeno članom 23 stav 1 Okvirnog sporazuma i usklađen je sa svim relevantnim odredbama finansijskih sporazuma. Pregled predviđenih aktivnosti mora da predvidi sljedeće: 1) valjano informisanje javnosti

(npr. potencijalnih podnosilaca projektnih predloga programskog sajta i događaja), 2) plasiranje informacija o Programu (npr. o rezultatima Programa) i 3) vidljivost (npr. sredstava koja opredjeljuje Evropska unija); za svaku pojedinačnu aktivnost utvrđuju se ciljne grupe, budžeti i odgovornosti. Indikatori i pravila za praćenje definišu se na odgovarajućem nivou (na primjer, prema aktivnosti ili ciljnoj grupi). Za sprovođenje Plana je u najvećoj mjeri nadležan Zajednički tehnički sekretarijat, a aktivnosti se, u načelu, finansiraju iz budžeta za tehničku podršku Programa. Praćenje i izvještavanje o planu obavlja se jednom godišnje kroz aktivnosti praćenja i izvještavanja na nivou programa, u skladu sa članovima 23 i 24. U slučaju da se prilikom praćenja otkriju nedostaci u konceptu Plana ili procesu njegovog sprovođenja, dostavljaju se prijedlozi za revidiranje Plana komunikacije i vidljivosti; isti postupak koji se primjenjuje na izradu originalne verzije Plana, primjenjuje se i na postupak izrade i odobravanje takvih izmjena.

- (3) Ugovorno tijelo je u obavezi da objavljuje informacije o korisnicima podrške u okviru Ipe II, u skladu s članom 23 stav 2 Okvirnog sporazuma.

Član 24 Korektivne mjere u slučaju smetnji u procesu sprovođenja Programa

- (1) Smetnje u sprovođenju Programa mogu se utvrditi kroz systemske provjere, upravljanje rizicima, aktivnosti nadgledanja i evaluacije na nivou programa, interne revizije, izvještavanja, eksterne revizije i eksterne provjere¹². Osim toga, i rezultati aktivnosti nadgledanja i kontrole na nivou operacija mogu ukazivati na poteškoće u sprovođenju Programa.¹³ U svakom pojedinačnom slučaju, važeće procedure predviđaju postojanje odgovarajućih korektivnih mjera, koje se usaglašavaju na odgovarajućem nivou, pripisuju se nadležnim tijelima i/ili službenicima, sprovode se u utvrđenom roku i potom nadgledaju. U određenim slučajevima, unaprijed definisane korektivne aktivnosti automatski se iniciraju pod određenim okolnostima (na primjer, traženje odgovarajućeg načina finansiranja za izvršavanje dospjelih obaveza u situaciji kada Komisija kasni s isplatom predviđenih sredstava).¹⁴
- (2) Poteškoće u sprovođenju operacija mogu da pepoznaju i sami korisnici, ali i Zajednički tehnički sekretarijat koji sprovodi aktivnosti nadgledanja, u skladu s članom 21, kao i Ugovorno tijelo ili Kontrolno tijelo kada vrše provjere sistema upravljanja, u skladu sa članom 22. U slučaju kada ZTS i Ugovorno tijelo prepoznaju takve smetnje, Ugovorno tijelo o tome obavještava vodećeg korisnika. Vodeći korisnici preuzimaju isključivu odgovornost za definisanje odgovarajućih korektivnih mjera i njihovo sprovođenje.

ODJELJAK V NADGLEDANJE I EVALUACIJA PROGRAMA

Član 25 Aktivnosti nadgledanja na nivou Programa

- (1) Zajednički odbor za praćenje zvanično razmatra napredak ostvaren na programskom nivou dva puta godišnje. Ukoliko postoje izvjesne slabosti u konceptu i/ili sprovođenju programa koje su utvrđene tokom procesa nadgledanja, Odbor razmatra dokumentaciju koja je pripremljena i/ili dostavljena od strane Operativnih struktura, i odlučuje o korektivnim aktivnostima koje treba preduzeti (uključujući i odluke o subjektima koji će preduzeti takve aktivnosti i odgovarajuće rokove). Dokumentacija koja se odnosi na Program i koju razmatra i odobrava Zajednički odbor za nadgledanje obuhvata godišnje i završne izvještaje o sprovođenju, kao i evaluacione izvještaje. Šefovi Operativnih struktura Crne Gore i Albanije dužni su da nadgledaju sprovođenja preporuka/odluka Zajedničkog odbora za nadgledanje.

¹² Pogledati članove 11, 12, 23, 24, 27, 29, 31 i 32

¹³ Pogledati 15 o nepravilnostima, 21 o nadgledanju operacija i 22 o provjeri sistema upravljanja.

¹⁴ Pogledati član 27 stav 3.

- (2) Godišnji i završni izvještaji o sprovođenju programa izrađuju se u skladu s odredbama Okvirnih sporazuma (vidjeti član 80 sporazuma) i finansijskih sporazuma, i sadrže, između ostalog, informacije o stepenu ispunjenosti ciljeva, odnosno indikatora, sprovođenju prethodnih odluka Zajedničkog odbora za nadgledanje, o realizaciji Plana vidljivosti i komunikacija, dinamici ugovaranju i plaćanja, značajnim izazovima u procesu implementacije (uključujući i objedinjenu informaciju o svim poteškoćama u sprovođenju, koje su utvrđene putem procedura iz člana 24 stav 1), kao i informacije o korektivnim radnjama kojima se mogu otkloniti poteškoće ili unaprijediti proces izrade i sprovođenja programa (uključujući i izmjene i dopune Programa).
- (3) Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore priprema godišnje i završne izvještaje o sprovođenju, u saradnji s Operativnim strukturama Albanije i Crne Gore i Zajedničkim tehničkim sekretarijatom (koji dostavljaju tehničke podatke, na primjer, o napretku ka ostvarivanju dugoročnih i kratkoročnih ciljeva Programa). Kada šefovi Operativnih struktura obje zemlje usaglasе tekst izvještaja, šef Operativne strukture Crne Gore dostavlja ih Zajedničkom odboru za nadgledanje, na razmatranje. Šef OS Crne Gore ih nakon toga podnosi Nacionalnom koordinatorskom tijelu za lpu Crne Gore i Nacionalnom službeniku za ovjeravanje. NIPAK Crne Gore ih nadalje dostavlja Nacionalnom koordinatorskom tijelu za lpu Albanije, Revizorskom tijelu i Komisiji.
- (4) Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore dostavlja sve priloge koji su potrebni za sastanak Nadglednog odbora za lpu u Crnoj Gori ili za izvještaje o sprovođenju IPA podrške (osim prethodno pomenutih izvještaja).
- (5) Zajednički tehnički sekretarijat, kroz svoje redovne aktivnosti, svakodnevno nadgleda proces sprovođenja programa. Za potrebe takvog redovnog nadgledanja, objedinjavaju se podaci o napretku pojedinačnih operacija koje vodeći korisnici dostavljaju u okviru izvještaja o nadgledanju, kao i prelaznim i završnim izvještajima. Informacije koje dostavljaju vodeći korisnici definišu se u odnosu na ciljeve Programa i ključna pitanja koja treba pratiti u procesu nadgledanja. Sve obaveze u dijelu dostavljanja informacija bliže se određuju u ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava. Konkretni zadaci koje obavlja Zajednički tehnički sekretarijat detaljno se navode u Priručniku o procedurama za ZTS.

Član 26 Evaluacija na nivou Programa

- (1) Nakon što Komisija dostavi precizne informacije o konkretnim obavezama u pogledu evaluacije, uvodi se obaveza sprovođenja jedne interim evaluacije na nivou Programa,¹⁵ koja se organizuje onda kada postoji već dovoljno rezultata iz prvog poziva, tako da se mogu izvući značajne pouke, pri čemu se vodi računa da se takve pouke mogu uvrstiti u plan i realizaciju budućih poziva za dostavljanje prijedloga projekata. U skladu s članom 57 stav 2 Okvirnih sporazuma, Operativna struktura Crne Gore u saradnji sa Operativnom strukturom Albanije, izrađuje plan evaluacije. Izrađeni plan evaluacije šef OS Crne Gore dostavlja Zajedničkom odboru za nadgledanje, koji ga razmatra, daje komentare i saglasnost.
- (2) Interim evaluaciju obavlja fizičko ili pravno lice koje je nezavisno od svih tijela naznačenih u Odjeljku II i koje se ne nalazi u bilo kom obliku sukoba interesa (kao što je prethodna uključenost u programiranje ili sprovođenje Programa). U skladu sa članom 55 Okvirnih sporazuma, neophodno je pridržavati se opštih načela kojima se uređuje evaluacija podrške u okviru lpe II, pri čemu se posebna pažnja pridaje

¹⁵ Prethodne evaluacije nijesu obuhvaćene ovim Sporazumom, s obzirom da se one vrše istovremeno s procesom programiranja. Naknadne evaluacije programa ne vrše se s obzirom da to nije obavezno shodno članu 18(3) Pravila primjene (Delegirana regulativa Komisije (EU) br. 1268/2012 od 29. oktobra 2012.) Finansijske regulative (Regulativa (EU; Euratom) br. 966/2012 od 25. oktobra 2012.), dok bi njeni rezultati pristigli isuviše kasno za proces pripreme za sljedeći programski period.

članu 55 stav 9 istih sporazuma. Izrađuje se projektni zadatak, vrši se procjena budžeta. Nadležnosti i postupak odlučivanja isti su kao tokom plana evaluacije naznačenog u prethodnom stavu. Sredstva za troškove evaluacije izdvajaju se iz budžeta tehničke podrške Programa.

- (3) Radom lica koja su angažovana za evaluaciju upravlja Tijelo za prekograničnu saradnju Crne Gore. Dozvoljeno je uspostavljanje radne grupe (ili drugog odgovarajućeg tijela) koje će u taj process uključiti albansko Tijelo za prekograničnu saradnju, Ugovorno tijelo i Zajednički tehnički sekretarijat. Šef OS Crne Gore dostavlja nacrt izvještaja tijelima Operativnih struktura obje države i Zajedničkom tehničkom sekretarijatu. Konačnu verziju izvještaja razmatra ZON, koji odlučuje o primjeni odgovarajućih korektivnih aktivnosti, koje zahtijevaju njegovo odobrenje (kao moguće izmjene Programa) i dostavlja ga Komisiji na pregled i komentare. Relevantni evaluacioni izvještaji koje izdaje EK, u skladu sa članom 56 Okvirnih sporazuma, takođe se dostavljaju ZON-u.

ODJELJAK VI FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTROLA

Član 27 Opšte odredbe o finansijskom upravljanju

- (1) Dužnosti koje se odnose na finansijsko upravljanje vrše se u skladu s članovima 31-46 Okvirnog sporazuma Crne Gore, kao i odredbama finansijskih sporazuma koji su zaključeni za potrebe Programa. Nacionalni fond, Ugovorno tijelo i Kontrolno tijelo preuzimaju odgovornost za sve obaveze u pogledu finansijskog upravljanja, izuzev onih koje su predviđene članom 28 ovog Sporazuma. Shodno tome, prenos programskih sredstava vrši se iz jednog tijela Crne Gore naznačenog u Odjeljku II albanskim institucijama navedenim u istom odjeljku, i obratno, izuzev u slučajevima iz člana 28. Nacionalni fond i/ili Ugovorno tijelo su između ostalog dužni da osiguraju revizorski trag i obezbijede računovodstvene sisteme koji ispunjavaju zahtjeve predviđene Okvirnim sporazumom Crne Gore. U skladu s članom 18 stav 4 i članom 33 Okvirnog sporazuma Crne Gore, kao i relevantnim odredbama Finansijskih sporazuma, Nacionalni fond izrađuje i dostavlja procjenu očekivanih zahtjeva za plaćanje, kao i same zahtjeve i samih zahtjeva za isplatu, uključujući i izjavu o troškovima za privremena plaćanja.
- (2) Uz sredstva koja se opredjeljuju iz budžeta Evropske unije, korisnici su dužni da obezbijede dodatna sredstva za sufinansiranje pojedinačnih operacija. Za tako opredijeljena sredstva, nije potrebno obezbjeđivanje (rezervnih) sredstava iz državnih budžeta Crne Gore i Albanije.
- (3) U skladu s članom 33 stav 8 Okvirnog sporazuma Crne Gore, u slučaju nepravovremenog dostavljanja zahtjeva za plaćanje ili kašnjenja u isplati sredstava na strani Komisije, nacionalni službenik za ovjeravanje dužan je da osigura da u državnom budžetu Crne Gore postoji dovoljno sredstava za neizmirene ili predstojeće obaveze.
- (4) Isplate vodećim korisnicima odabranih operacija Ugovorno tijelo vrši u valuti euro, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi predviđeni ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava. Računi koje vodeći korisnici otvaraju za potrebe sprovođenja predmetnih ugovora takođe su predviđeni za EUR valutu.
- (5) Ukoliko je shodno članovima 41 ili 43 Okvirnog sporazuma Crne Gore, EK potrebno nadoknaditi sredstva koja su prvobitno opredijeljena za Program, nacionalni službenik za ovjeravanje je dužan da osigura odgovarajuće mjere u skladu sa članom 41 stav 2, a u okviru nadležnosti koje su predviđene članom 42 crnogorskog Okvirnog sporazuma. Ukoliko postoji mogućnost da vodeći korisnici nadoknade predmetna sredstva, ona se privremeno izdvajaju iz državnog budžeta Crne Gore do trenutka kada vodeći korisnik izvrši uplatu, u roku koji je definisao nacionalni službenik za ovjeravanje. Ukoliko ne postoji mogućnost da vodeći korisnik nadoknadi iznos sredstava koji je uplaćen EK, takav izdatak pada na teret državnog budžeta Crne Gore ili državnog budžeta Albanije, ili se dijeli između

dva budžeta, u skladu sa utvrđenom podjelom odgovornosti između budžeta dvije države i definiše se u skladu s članom 28 ovog Sporazuma.

- (6) Na nivou pojedinačnih operacija, Ugovorno tijelo je dužno da obezbijedi povraćaj sredstava od strane vodećih korisnika, na način kako je definisano u pojedinačnim ugovorima za dodjelu bespovratnih sredstava. Razlozi za takve povraćaje uključuju preplaćene iznose (kao u situaciji kada je konačni trošak koji je nastao u okviru granta manji od avansa koji je uplatilo Ugovorno tijelo), neprihvatljivi trošak (koji može biti utvrđen kroz provjere sistema upravljanja), te potvrđene nepravilnosti, uključujući i prevare. U slučaju da Ugovorno tijelo ne može samostalno da nadoknadi sredstava od vodećih korisnika Albanije, tijela koja čine albansku Operativnu strukturu u obavezi su da pruže potrebnu podršku i da preduzmu sve neophodne mjere koje će omogućiti Ugovornom tijelu da na teritoriji Albanije nadoknadi potrebna sredstva kroz operativne, pravne, administrativne i sudske postupke.
- (7) Vodeći korisnik je dužan da obezbijedi povraćaj sredstava od drugih korisnika u skladu s formalnim sporazumom ili sporazumima koji su korisnici međusobno zaključili. Vodeći korisnik privremeno preuzima odgovornost za one iznose koje treba da nadoknade ostali korisnici, ali su već dospjeli za plaćanje Ugovornom tijelu. Ukoliko vodeći korisnik naiđe na smetnje u procesu povraćaja sredstava od ostalih korisnika, tijela koja čine Operativnu strukturu u zemlji drugog korisnika dužna su da mu pruže svu neophodnu podršku.
- (8) Detaljne procedure koje dopunjavaju odredbe o finansijskom upravljanju Okvirnog sporazuma Crne Gore, finansijskih sporazuma i ovog Bilateralnog sporazuma izrađuju se isključivo za potrebe Crne Gore; relevantne procedure koje se primjenjuju na teritoriju Albanije definisane su ovim Sporazumom.

Član 28 Podjela obaveza u pogledu budžetskih izdvajanja

- (1) U situaciji kada su sredstva nadoknađena Komisiji, ali nije moguće izvršiti njihov povraćaj od vodećih korisnika, utvrđuje se odgovarajuća podjela odgovornosti u smislu izdvajanja iz državnih budžeta Crne Gore i Albanije. Takve situacije nastupaju kada vodeći korisnici nisu u mogućnosti da nadoknade neophodan iznos, i stoga se iznosi koji se uplaćuju Komisiji ne odnose na određenu operaciju, kao u slučaju određenih finansijskih korekcija shodno članu 43 crnogorskog Okvirnog sporazuma.
- (2) Pitanje podjele odgovornosti u situacijama iz prethodnog stava razmatraju se na sastancima koje organizuje i kojima predsjedava nacionalni službenik za ovjeravanje, a sastancima prisustvuju sva tijela koja čine Operativne strukture. Kada se iznosi dovode u vezu sa određenom operacijom, pa time i s jednim ili više njenih korisnika, obaveze se dijele u skladu sa pravilima prema kojima dužnosti iz člana 22 (za provjere sistema upravljanja) preuzimaju tijela Operativne strukture i druge relevantne institucije. Tako se sredstva za troškove crnogorskih korisnika koji su potvrđeni od strane Ugovornog tijela izdvajaju iz budžeta Crne Gore; i shodno tome, iznosi koji su povezani s troškovima albanskih korisnika koje provjerava Kontrolno tijelo izdvajaju se iz državnog budžeta Albanije. U slučajevima kada se iznosi ne mogu dovesti u vezu sa konkretnom operacijom, potrebno je utvrditi način za pravičnu i jednaku podjelu dužnosti, koja je srazmjerna stepenu odgovornosti koje države preuzimaju ovim Sporazumom. Konačne odluke o podjeli dužnosti usaglašavaju se pisanom procedurom, u kojoj učestvuju sva relevantna lica i tijela.
- (3) Ukoliko su se Strane potpisnice sporazumjele da će Albanija preuzeti predviđene obaveze, dijelom ili cjelosti, nacionalni službenik za ovjeravanje Crne Gore izdaje knjižno odobrenje (ili odgovarajući dokument) rukovodiocu Operativne strukture Albanije u kojem se, između ostalog, navodi iznos sredstava koja treba uplatiti, račun na koji je potrebno uplatiti iznos u eurima, i krajnji rok za povraćaj sredstava.

Član 29 Odredbe koje se odnose na kontrolu, uključujući i internu kontrolu

- (1) Okvir interne kontrole¹⁶ na nivou Programa utvrđuje se kroz sljedeće pravno obavezujuće dokumente: Okvirni sporazumi, finansijski sporazumi, ovaj Bilateralni sporazum, nacionalno zakonodavstvo, međuinstitucionalni sporazumi i Programske procedure. Primjenom ovih dokumenata, svi zahtjevi iz Aneksa B Okvirnog sporazuma uvršteni su u sistem upravljanja i kontrole Programa, zadaci su jasno definisani i raspodijeljeni među licima/ili tijelima. U slučajevima kada procedure koje se primjenjuju na tijela naznačena u Odjeljku II predstavljaju dio opšteg programa interne finansijske kontrole u javnom sektoru, takve procedure, pod uslovom da su jasne i prikladne, mogu se koristiti i za potrebe podrške Ipe II i Programa, i nije potrebno razvijati nove specifične procedure.
- (2) Sastavni dio okvira interne kontrole čini jedinica unutrašnje revizije; koja obavlja dužnosti koje su neophodne svakom tijelu koje čini Upravljačku strukturu i Operativne strukture, u skladu s Klauzulom 4(3)(b)(xi) Aneksa A uz Okvirne sporazume i vrši se u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. U slučaju da pomenuta tijela ne raspolažu jedinicom ili kadrovima za unutrašnju kontrolu, ove dužnosti se povjeravaju eksternom tijelu. Primjerak svih izvještaja o sprovedenoj unutrašnjoj kontroli koji su relevantni za Program dostavljaju se nacionalnom službeniku za ovjeravanje, i šefovima Operativnih struktura u Crnoj Gori i Albaniji.
- (3) Uspostavljanje i funkcionisanje okvira interne kontrole na nivou Programa vrši se putem sistemskih provjera, koje se sprovode povodom podnošenja zahtjeva za povjeravanje zadataka izvršenja budžeta i nadgledanja procesa sprovođenja takvih zadataka, u skladu s članovima 11 i 12. Prihvatljivost troškova koji nastaju na nivou ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava podliježu provjerama sistema upravljanja, u skladu s članom 22, dok se eventualnim sumnjama na nepravilnosti ili potvrđenim nepravilnostima upravlja u skladu s članom 15. Procedure sprovođenja takvih provjera i upravljanja nepravilnostima bliže su definisane u Programskim procedurama, a po potrebi, i državnim procedurama; pravila predviđena ovim dokumentima predstavljaju garanciju za poštovanje načela dobrog finansijskog upravljanja na nivou Programa, u skladu s članom 69 stav f Okvirnih sporazuma.

ODJELJAK VII KOMUNIKACIJA, IZVJEŠTAVANJE I UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Član 30 Komunikacija, uključujući sastanke

- (1) Komunikacija unutar i između tijela koja čine Upravljačku strukturu i Operativne strukture, kao i Zajedničkog tehničkog sekretarijata¹⁷ vrši se prvenstveno putem elektronske pošte, čime se osigurava efikasna razmjena i mogućnost arhiviranja prepiske. U slučajevima kada dokumenti zahtijevaju zvanične potpise, potrebno ih je skenirati i poslati elektronskom poštom, pri čemu se dokument dostavljen elektronskim putem tretira kao službena pošta. Ista načela razmjene primjenjuju se i na komunikaciju koju tijela Operativne strukture i Zajednički tehnički sekretarijat obavljaju sa korisnicima.
- (2) Osim sastanaka koje tijela iz prethodnog stava organizuju radi razmatranja konkretnih pitanja, šef Tijela za prekograničnu saradnju Crne Gore, u saradnji sa Tijelom za prekograničnu saradnju Albanije, organizuje opšte sastanke strukture Programa. Takvi sastanci se organizuju po potrebi, odnosno na predlog bilo kojeg uključenog tijela i njima prisustvuju sva tijela koji čine Upravljačku strukturu i obje Operativne strukture, kao i Zajednički tehnički sekretarijat. Sastanci se održavaju naizmjenično u Crnoj

¹⁶ Termin „kontrola“ u ovom Sporazumu označava internu kontrolu -tj. provjere koje sprovode lica i tijela koja čine Upravljačku strukturu ili Operativne strukture; što ne uključuje i revizije koje sprovodi Revizorsko tijelo.

¹⁷ Termin „komunikacija“ u ovom Sporazumu označava razmjenu informacija između tijela koja čine Upravljačku strukturu, Operativne strukture, Zajedničkog tehničkog sekretarijata i korisnika. Time, ovaj termin nije upotrijebljen da označava komunikaciju sa ciljnim grupama za potrebe informisanja, javnosti i vidljivosti, shodno članu 21.

Gori i Albaniji, uz predviđeni dnevni red i obavezu izrade zapisnika; na sastancima se jasno definišu prateće aktivnosti koje treba preuzeti, odgovornosti lica i rokovi za realizaciju; na svakom sljedećem sastanku razmatraju se rezultati prethodno sprovedenih aktivnosti.

Član 31 Izvještavanje

- (1) U skladu s članom 59 stav 1 i 2 crnogorskog Okvirnog sporazuma, nacionalni IPA koordinator Crne Gore i nacionalni službenik za ovjeravanje zvanično izvještavaju Komisiju o rezultatima sprovođenja Programa tokom prethodne finansijske godine. Za potrebe izvještavanja, nacionalni IPA koordinator Crne Gore šalje godišnje izvještaje o sprovođenju, u skladu s članom 25¹⁸, dok nacionalni službenik za ovjeravanje podnosi finansijske izvještaje ili izjave, izjave o upravljanju, te kratke preglede nalaza interne revizije i obavljenih kontrola na kojima se temelje izjave o upravljanju.¹⁹
- (2) Modaliteti slični onima opisanim u prethodnom stavu primjenjuju se na obaveze izvještavanja Revizorskog tijela; shodno članu 59 stav 3 Okvirnog sporazuma Crne Gore ono dostavlja godišnje revizorsko mišljenje Komisiji, zajedno s godišnjim izvještajem o aktivnostima Revizorskog tijela za prethodnu finansijsku godinu, zaključno sa 15. martom naredne finansijske godine. Osim toga, ono dostavlja mišljenje o završnoj izjavi o troškovima koju za potrebe Programa dostavlja nacionalni službenik za ovjeravanje, shodno klauzuli 5(3) (b)(iii) Aneksa A crnogorskog Okvirnog sporazuma.
- (3) Sva dokumentacija o izvještavanju izrađuje se u skladu s odredbama sadržanim u finansijskim sporazumima, uključujući i postojeće obrasce. Svi izvještaji se po pravilu dostavljaju nacionalnim koordinatorima za lpu obje države, nacionalnom službeniku za ovjeravanje, Revizorskom tijelu i rukovodiocima svih tijela koji čine Upravljačku strukturu i obje Operativne strukture.
- (4) Formalno izvještavanje Zajedničkog odbora za nadgledanje prema IPA Nadglednom odboru podrazumijeva dostavljanje godišnjih izvještaja o sprovođenju i završnog izvještaja o sprovođenju, dok se izvještavanje na nižim nivoima obavlja u skladu sa procedurama koje su definisane međuinstitucionalnim sporazumima, Priručnikom o procedurama Zajedničkog tehničkog sekretarijata, ili ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava. Osim procedura koje su predviđene odredbama ovog Sporazuma i Sporazumom o partnerstvu za upravljanje sredstvima Tehničke podrške, nisu predviđeni dodatni modeli izvještavanja od strane albanske Operativne strukture prema crnogorskoj Operativnoj strukturi ili Upravljačkoj strukturi.

Član 32 Upravljanje informacijama – zavođenje, arhiviranje, čuvanje dokumentacije

U skladu s odredbama koje se odnose na zaštitu podataka, povjerljivost i čuvanje dokumentacije, članovima 25, 26 i 49 Okvirnih sporazuma, sva tijela koja čine Upravljačku strukturu i Operativne strukture dužna su da osiguraju sljedeće:

- Da postoji odgovarajući fizički sistem zavođenja i arhiviranja za odlaganje i čuvanje informacija koje su relevantne za Program kako bi se garantovala sigurnost informacija i odgovarajuća prava pristupa povjerljivim informacijama;
- Da se dokumentacija, bilo u elektronskoj ili štampanoj formi čuva u skladu s članom 49 Okvirnih sporazuma, relevantnim odredbama Finansijskih sporazuma, te eventualnim zahtjevima koji proističu iz procedura i standardnih dokumenata koji se odnose na sprovođenje vanjskih akcija, a koji su propisani i objavljeni od strane Komisije;²⁰ usklađenost sa državnim zakonodavstvom koje uzima u obzir pitanje pristupa informacijama.

¹⁸ Nacionalni IPA koordinator je dužan i da dostavi Komisiji Završni izvještaj o sprovođenju Programa, nakon njegovog odobrenja od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje, u skladu sa članom 23.

¹⁹ Takve kontrole obuhvataju verifikacije upravljanja na nivou sistema naznačene u članu 12

²⁰ U skladu sa PRAG Priručnikom.

Sva tijela uključena u proces sprovođenja, uključujući korisnike, moraju osigurati odgovarajući revizorski trag.

ODJELJAK VIII REVIZIJA I EKSTERNE PROVJERE

Član 33 Revizija

- (1) Shodno članovima 8 i 77 cmogorskog Okvirnog sporazuma, eksternu reviziju programa ²¹ obezbjeđuje Revizorsko tijelo, uz podršku Grupe revizora. Revizija se sprovodi u skladu s trogodišnjom strategijom, za potrebe kontrole Programa, kako s finansijskog, tako i sa sistemskog aspekta. Revizorska mišljenja i izvještaji o revizorskoj aktivnosti dostavljaju se Komisiji na godišnjem nivou a primjerci se dostavljaju relevantnim tijelima, shodno članu 31. Zadaci se obavljaju u skladu s odredbama cmogorskog Okvirnog sporazuma, prvenstveno njegovog Aneksa A, finansijskim sporazumima, svim dodatnim smjernicama koje objavi Komisija, dogovorenim Poslovnikom za grupu revizora i modalitetima kojima se uređuje rad Revizorskog tijela.
- (2) Revizije Programa na finansijskom ili sistemskom nivou može da sprovodi i Komisija, kao i Evropski revizorski sud; koji aktivnosti kontrole mogu da sprovode i na zahtjev nacionalnog službenika za ovjeravanje.

Član 34 Eksterne verifikacije

Osim provjera koje su predviđene članovima 11, 12 i 22, provjere mogu vršiti i tijela koja ne čine Upravljačku strukturu i Operativne strukture, uključujući Komisiju i Evropsku kancelariju za borbu protiv prevara (OLAF), u skladu s članom 50(1) Okvirnih sporazuma. S druge strane, ove kontrole mogu biti finansijske prirode i mogu se odnositi na pojedinačne operacije, kao što su ex-ante kontrole koje sprovodi Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori u svijetlu poziva za dostavljanje prijedloga projekata i dodjele ugovora ili istrage nepravilnosti od strane OLAF-a (vidjeti članove 17 i 15); ili se mogu odnositi na programski nivo i razmatrati stabilnost upravljačkog i kontrolnog sistema.

Član 35 Saradnja i pristup informacijama, mjestima operacija, radnim prostorijama i kadru

Prilikom sprovođenja revizija i eksternih verifikacija, lica i tijela iz Odjeljka II, u skladu s članom 50 stav 3 Okvirnog sporazuma i svih relevantnih odredbi finansijskih sporazuma, u obavezi su da stvore uslove za saradnju sa svim ovlaštenim licima ili predstavnicima, uključujući i lica tehničke podrške, Revizorskog tijela, Grupe revizora, Komisije, Evropskog revizorskog suda, nacionalnog službenika za ovjeravanje i Evropske kancelarije za borbu protiv prevara (OLAF). Njihovim službenicima odnosno predstavnicima mora biti omogućen pristup informacijama, dokumentaciji, lokacijama, prostorijama i osoblju.

Član 36 Razmatranje izvještaja revizija i eksternih provjera i propratne aktivnosti

Lica i tijela iz Odjeljka II dužna su da osiguraju sljedeće:

- Da se nacrti izvještaja o reviziji i verifikacijama dostavljaju svim licima i institucijama na koje se odnose (osim u situaciji kada se takvi izvještaji smatraju povjerljivim, kao prilikom istrage prevara), kako bi sva uključena tijela imala priliku da dostave komentare;
- Da dostave komentare na sve nacрте izvještaja o reviziji i provjerama, koji su im dostavljeni;

²¹ Termin "revizija" u ovom Odjeljku odnosi se na eksternu reviziju programa; termin svojim značenjem ne obuvata internu kontrolu shodno članu 27, niti verifikacije troškova koje sprovode revizori shodno članu 20.

- Da su propratne aktivnosti koje predstavljaju odgovor na nalaze i preporuke u završnim izvještajima o reviziji i verifikaciji koji spadaju u njihovu nadležnost, uključujući dužnosti i predviđene rokove, jasno definisani, te da se prati sprovođenje takvih propratnih aktivnosti. To se prvenstveno odnosi na revizije koje sprovodi Revizorsko tijelo, te bilo koje revizije ili verifikacije koje se odnose na sistem upravljanja i kontrole koju sprovodi Komisija.

ODJELJAK IX ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37 Konsultacije, rješavanje sporova, mjerodavno pravo

- (1) Sva pitanja koja se odnose na izvršavanje ili tumačenje ovog Sporazuma, Strane ugovornice razmatraju kroz proces konsultacija, koje po potrebi mogu da uslove izmjene i dopune ovog Sporazuma.
- (2) Sve sporove koji su uslovljeni razlikama u tumačenju ili izvršenju ovog Sporazuma, Strane će nastojati da riješe mirnim putem kroz proces konsultacija iz prethodnog stava. Strane pisanim putem saopštavaju svoje stavove o određenim pitanjima i predlažu rješenja. Strane potpisnice su dužne da na zahtjev za mirno rješavanje spora koji je uputila druga Strana odgovore u roku od 30 dana od dana prijema pisanog obavještenja. Po isteku ovog perioda, ili u slučaju da pokušaj za mirno rješavanje spora nije doveo do uspješnog ishoda u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva, bilo koja Strana može obavijestiti drugu Stranu da je pokušaj mirnog rješavanja spora neuspješno okončan.
- (3) Na ovaj Sporazum primjenjuje se zakon Crne Gore. Ukoliko se spor ne može riješiti mirnim putem, pokreće se postupak pred nadležnim prvostepenim sudom u Crnoj Gori.

Član 38 Obavještenja

- (1) Sva komunikacija u vezi ovog sporazuma vrši se u pisanoj formi, na engleskom jeziku. Sva obavještenja se potpisuju, i drugoj strani se upućuje originalni dokument ili njegov skenirani primjerak.
- (2) Sva komunikacija u vezi ovog sporazuma upućuje se na sljedeće adrese:

Za Crnu Goru

*Ivana Glišević Đurović
Zamjenica glavnog pregovarača
Nacionalna IPA koordinatorka
Kancelarija za evropske integracije
Adresa: Bulevar Revolucije br. 15
Podgorica, Crna Gora
E-mail: ivana.glisovic@qsv.gov.me*

For Albania:

*Daniela Çekani,
Direktorica za evropske fondove
Ministarstvo za evropske i vanjske poslove
Adresa: Blv. "Gjergj Fishta" Nr. 6
Tirana, Albanija.
E-mail: daniela.cekani@mfa.gov.al*

Član 39 Stupanje na snagu i važenje

- (1) Ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada ga potpiše poslednja strana.
- (2) Osim u slučaju prijevremenog raskida, ovaj sporazum ostaje na snazi do datuma završetka Programa

Član 40 Izmjene i dopune i prestanak važenja

- (1) Sve izmjene i dopune dogovorene između Strana ugovornica vrše se u pisanoj formi i čine sastavni dio ovog Sporazuma. Procedura za unošenje manjih izmjena pokreće se putem pisma obavještenja (ili sličnog dokumenta); a izmjene stupaju na snagu na dan kada druga strana primi obavještenje. Značajne izmjene zahtijevaju revidiranje ovog Sporazuma, koje se sprovodi u skladu sa procedurama koje se primjenjuju i prilikom njegovog prvog usvajanja i stupaju na snagu kako je previđeno članom 39. Odluku o stepenu i značaju izmjene donosi nacionalni službenik za ovjeravanje.
- (2) Svaka od Strana potpisnica može raskinuti ovaj Sporazum uz pisano obavještenje drugoj Strani, i u tom slučaju Sporazum prestaje da važi tri mjeseca po dostavljanju pisanog obavještenja drugoj Strani ugovornici. Strane su se saglasile da u slučaju obavještenja o raskidu Sporazuma sve obaveze koje proističu iz ovog Sporazuma, a koje još uvijek nijesu ispunjene, ostaju na snazi do njihovog potpunog izvršenja. Do usvajanja novog Sporazuma, Ugovorno tijelo može privremeno da obustavi ili u potpunosti prekine tekuće pozive za dostavljanje prijedloga projekata i procedure dodjele bespovratnih sredstava u okviru Programa.
- (3) Ukoliko Sporazum nije prethodno raskinut putem pisanog obavještenja iz prethodnog stava, on ostaje na snazi za sve vrijeme trajanja prekograničnog Programa Crna Gora – Albanija 2014-2020.
- (4) Šef Operativne strukture Crne Gore dužan je da obavijesti šefa Operativne strukture Albanije o zatvaranju Programa, u roku od jednog mjeseca od dana prijema obavještenja od Evropske komisije.

ODJELJAK 10 POTPISI

Ovaj sporazum sačinjen je u dva primjerka na engleskom jeziku.

Za Crnu Goru

Ivana Glišević Đurović

NIPAK

Datum:

Potpis

Za Albaniju

Ditmir Bushati

NIPAK

Datum:

Potpis